

NYHETER

2009:4

Nätverkets syfte är att vara ett forum för att främja utvecklingen inom efterbehandling av föroreningar i mark och vatten. Målet är att skapa en ökad kontakt mellan olika grupper i samhället som berörs av problematiken, driva aktuella frågor och samarbeta med nordiska och europeiska nätverk i seminarier, konferenser och workshops i syfte att främja utvecklingen inom efterbehandlingen.

Nätverket Renare Mark

Styrelsen informerar

- Planeringen av vårmötet 23-24 mars är i full gång.
- Efter årsskiftet tar Peter Harms-Ringdahl över tjänsten som koordinator efter Berith Juvonen.
- Datum för nästa styrelsemöte är 8 februari.
- Nätverket ökade i antal i år och vi är nu cirka 730 medlemmar!

/MARIE SUNDESTEN, ORDFÖRANDE

TÄVLING!

Renare Mark vill ha din hjälp att ge Nyhetsbrevet nytt namn!
Alla är välkomna med förslag, inlämnas senast sista januari
Pris: 4 biobiljetter.
Jury: Styrelsen

Nätverket Renare Marks nyhetsbrev distribueras till samtliga medlemmar i nätverket via e-post. Nätverket är öppet för alla intresserade. Enskilt medlemskap kan tecknas av alla, för företag finns korporativt medlemskap. Mer information finns på nätverkets hemsida eller kan fås genom att skicka e-post till nätverket.

Bidrag till Nyhetsbrevet tas gärna emot.
Redaktion:
Krister Honkonen 031-368 10 69
krister.honkonen@fastighet.goteborg.se

Ingegerd Ask 08-688 67 40
ingegerd.ask@wspgroup.se

Peter Harms-Ringdahl, 070-467 81 43
peter.h-r@hotmail.com

Ansvarig utgivare:
Ordförande
Maria Sundesten, 08-506 306 58
maria_sundesten@golder.se

Nätverket Renare Mark
c/o Ekorola Ab
891 42 Örnsköldsvik
info@renaremark.se
www.renaremark.se

Miljösanering i Fagervik

Den 22 september arrangerades ett kombinerat studiebesök och seminarium vid pågående efterbehandling vid "Miljösanering Fagervik" i Timrå kommun. Föreningens problematiken på det gamla industriområdet är framför allt kopplad till kisaska.

Intresset för dagen var stort och ett 50-tal personer var på plats plus områdets båda lokaltidningar, Dagbladet och Sundsvalls Tidning. Efter en introduktion om projektet och områdets historia av Timrå kommuns representant Stefan Grundström och projektledare Jan Olofsson, Swepro, guidades deltagarna runt på området. Dagen fortsatte med lunch på Söråkers Folkets hus. Efter lunch fortsatte programmet inne med föredrag och diskussioner. Talare var: Jan Olofsson, Swepro (Fagervikprojektet, olika aspekter), Charlotta Tiberg, SGI, (Karaktärisering av kisaska), Johan Nordbäck, DEC, (Fiberbankar), Erika Utter, Lst Y, (Tillståndprocess omdisponeringsytorna). Intressanta diskussioner, särskilt angående "omdisponeringsytorna" dit massor med inte alltför höga föroreningshalter enligt planen skall flyttas, avslutade dagen.

/CHARLOTTA TIBERG, RENARE MARK NORR

Årsmöte och seminarium

Region Renare Mark Norr höll årsmöte i Skellefteå den 3 november. Den avgående styrelsen med ordförande Christian Maurice tackades för sina insatser att framgångsrikt etablera det regionala Nätverket med givande verksamhet och goda medlemstal. Till ny ordförande valdes Christin Jonasson från Ramböll.

Under eftermiddagen hölls ett seminarium där bland annat forskningsresultat från Marksaneringscentrum Norr presenterades. Forskare från LTU visade möjligheten att använda tillsatser för att öka effekten av jordtvätt och termisk avdrivning, samt att täcka gruvavfall med basiskt grönslutslam från massaindusti. Tyréns presenterade en fördjupad utredning och modellering av spridning pesticider från Piparböle plantskola vid Umeå vattentäkt. Mats Tysklind, Umeå Universitet gick igenom egenskaper och förekomst av så kallade PFOS- ämnen, vilket främst finns i släckningsmedel och impregneringsmedel. Peter Nordlinder, Ekotec gjorde ett debattinlägg om svårigheter och följd effekter av de stora skillnader som finns angående tillstånd vid behandlingsanläggningar inom landet.

Cirka 50 personer deltog vid seminariet. Länk till presentationer www.mcno.com

/THOMAS LILJEDAHL, RENARE MARK NORR

Ny borrhäknik – visning av RotoSonic Borrning

Studiebesöket, ordnat av Renare Mark syd, hade 35 deltagare och startade med att Johan Wigh, från Länsstyrelsen, och David Engdahl, från Hifab, pratade om objektet vi stod på, den gamla kemtvätten på Bomgatan i Kristianstad.

Klas Samuelsson, från Sonic Geo Drill, berättade om undersökningstekniken RotoSonic Drilling. Metoden är relativt ny för Sverige och är en typ av kolvprovtagning där kolven vibrerar och roterar samtidigt som den trycks ner i marken. På utrustningen som visades fanns ett vattenlås i spetsen som medför att man kan styra när jord ska tas in i kolven och hindrar att jord rasa ur vid upptagning. Jorden trycks sedan ut ur kolven.

Kolven kan ha ett skär som liknar en normal kolvprovtagare men kan även förses med ringkrona för att kunna borra i morän och sedimentärt berg.

Efter det korta föredraget fick vi en demonstration av metoden. Borrigen var monterad på en traktor. Det byggs för närvarande en ny banddriven bormaskin som kommer att vara klar inom kort.

DAVID LALLOO & JESPER M. KARLSTRÖM, RENARE MARK SYD

Antimon och lägre rapporteringsgränser

Vi var 17 st medlemmar på analysseminariet som lyssnade på 5 kunniga medarbetare på ALS som berättade det grundläggande man bör veta om olika typer av analyser samt en hel del nya rön. Seminariet ordnades av Region Öst i SGI:s lokaler och var mycket uppskattat. Vi fick bl.a. veta att antimon finns i mascara med risk för att användare kontaminerar prover vid provtagning eller analys. ALS använder normalt omvänt kungsvatten för att uppsluta antimon och molybden vilket gett resultat som motsvarar uppslutning med kungsvatten. De nya lägre riktvärdena för KM innebär att det krävs analyser med lägre rapporteringsgränser för t.ex. kvicksilver och kadmium. Detta är viktigt att notera vid beställning av analyser. Mötet avslutades med en rundvandring på SGI:s miljölab där olika lakteter visades

/EBBA WADSTEIN, RENARE MARK ÖST

Årsmöte Renare Mark Syd

Onsdagen den 3 februari, kl. 14.00–17.00, SWECO, Hans Michelsensgatan 2, Malmö.

Eftermiddagen inleds med fika som följs av intressanta föredrag och avslutas med årsmöte.

Ett uppdaterat program kommer att läggas ut på hemsidan. Anmälan görs senast 27 januari till nrm.syd@gmail.com

Lakteter

– miljöbedömning av förorenad jord, avfall och restprodukter 26 januari 2010 i Stockholm

Lakteter används för att miljöbedöma olika fasta material som ska deponeras, nyttiggöras eller efterbehandlas. Syftet med kursen är att förmedla kunskap om hur och när man kan använda de lakteter som rekommenderas för miljöbedömning av förorenad jord, avfall och restprodukter.

Läs mer på SGI:s hemsida, www.swedgeo.se under fliken "Kurser". Anmälan senast 21 december 2009.

Saneringsprojekt i Ale Kommun

– Region Väst temadag 25/2 2010

Om hur en liten industritätt kommun hanterar förekomsten av många stora saneringsprojekt, varav många offentligt finansierade. Speciellt fokus kommer att ägnas det pågående projektet Bohus Varv. Dagen avslutas med en paneldebatt. planeras en temadag Tid, plats och program kommer att meddelas senare.

NORDROCS 2010

Det finns fortfarande tid kvar att skicka in abstracts och papers till NORDROCS 2010, dessa ska lämnas in senast 31 januari 2010. Den 3:e versionen av NORDROCS går av stapeln i Köpenhamn. NORDROCS söker även sponsorer, intresserade är välkomna att kontakta organisationskommittén. www.renaremark.se/nordrocs2010

Workshop Hållbara saneringar av byggnader

– Norrköping 25 mars 2010

Nätverket Förorenade byggnader håller en workshop i samband med Värmötet i Norrköping. Workshopen kommer framför allt att innehålla gruppdiskussioner samt korta introduktioner och sammanfattningar. Denna workshop vänder sig till fastighetsägare, fastighetsförvaltare, verksamhetsutövare, myndigheter, byggherrar, statliga verk, forskare, laboratorier, entreprenörer, konsulter, forskare m.fl. som har intresse av dessa frågor.

Alla är välkomna och man behöver ej vara medlem i Nätverket för att medverka! Mer info kommer på hemsidan inom kort.

Gasverksbesök i Västerås

Det var stor uppslutning för Renare Mark Mälardalens studiebesök vid gasverkstomten i Västerås. Totalt kom omkring 50 personer till presentationen av det saneringsarbete som pågår vid gasverkstomten. Besöket inleddes med fika och sedan presenterade de olika aktörerna sina delar av projektet. Gasverket är beläget vid en kanal som mynnar i Mälaren och förorenade massor finns både i kanalens sediment och i marken på gasverkstomten.

Gasverkstomten är förorenad av främst cyanid, bly, koppar och PAH och åtgärdsåtgärden som sattes för efterbehandlingen var plats-specifika med avseende på kommande markanvändning. Saneringen är ett frivilligt åtagande från Mälarenergi tillsammans med Västerås stad och kostnaderna delas även mellan parterna.

En del av området behövde muddras och för att förhindra mobilisering av förorening vid stranden och kanalen så installerades tätskikt och länsar längre ut i kanalen. Omkring 15 000 m³ förorenat vatten och sediment pumpades upp i en stor bassäng med ett sandfilter för att separera sediment och vatten. Reningsgraden på sandfiltret var högre än 99%.

Besöket avslutades med en rundvandring i området där deltagarna fick möjlighet att ställa frågor om de olika momenten i efterbehandlingsåtgärderna.

/PETER HARMS-RINGDAHL, TILLTRÄDANDE KOORDINATOR

Renare Mark ansluter till Eurodemo +

Renare Mark har beslutat att i samarbete med MCN (Marksaneringscentrum Norr) vara en svensk partner i Eurodemo+. Eurodemo+ är ett europeiskt nätverk som bygger på ett frivilligt engagemang av intresserade aktörer inom efterbehandlingsbranschen. Syftet är att tillhandahålla och sprida on-line information om ny och innovativ efterbehandlingsteknik av jord och grundvatten. Målet är även att främja ett europeiskt teknikutbyte och att lyfta fram uthållig, bärkraftig och kostnadseffektiv åtgärdsteknik. Vill du veta mer? Gå till www.eurodemo.info

Hur genomför vi de hållbara saneringarna?

Vårmöte – NRM's årliga möte, 23–24 mars 2010 i Norrköping

Vårmötet med temat "Hur genomför vi de hållbara saneringarna?" kommer att hållas den 23–24 mars 2010 i Norrköping. Inbjudan och program ute på hemsidan i dagarna!

I samband med vårmötet hålls också nätverkets årsmötesförhandlingar.

Entreprenaden i Fokus

– NRM seminarium
8 februari 2010, Stockholm

Den 8 februari 2010 arrangerar Nätverket Renare Mark ett seminarium om entreprenaden i efterbehandlingsprojekt i Stockholm. Seminariet syftar till att ge ökad kunskap om entreprenörens arbete avseende praktiska arbetsmoment, perspektiv och frågeställningar avseende vilka roller och vilket ansvar entreprenören ska ta, frågor som rör arbetsmiljön i utförandeskedet och brister i förfrågningsunderlagens överensstämmelse med hur moment kan utföras. Nyttig input och diskussioner även för verksamhetsutövare, myndigheter och konsulter. Anmälan skall mailas – senast den 11 januari 2010 – till: peter.h-r@hotmail.com Boka in i er kalender och anmäl er gärna snarast möjligt!

Varmt Välkomna!

/HÄLSNINGAR ARRANGÖRSGRUPPEN

Ny koordinator vid årsskiftet

Vid årsskiftet tar Peter Harms-Ringdahl över stafettpippen som koordinator för Renare Mark efter Berith Juvonen.

Peter får presentera sig själv nedan:

Hej! Jag har arbetat i två år som miljö-konsult inom förorenad mark på D-miljö i Sollentuna och ska vid årsskiftet börja på Geosigma i Göteborg och samtidigt då som koordinator för Renare Mark. Tidigare har jag bland annat arbetat på SLU med granbarkborrar efter stormen Gudrun, och på en skärmflygskola med skärmflygning. Det senare är numera mitt stora fritidsintresse och är det någon läsare i Göteborg som vill ha flygsällskap så hör gärna av dig! Jag vill arbeta med att göra Renare Mark till ett nätverk som är närmare medlemmarna. Hålla hemsidan mer uppdaterad med olika efterbehandlingsprojekt som pågår, mer nyheter från medlemmarna med reportage och bilder. Jag ser framför mig hur nätverket kan växa genom ett större kunskapsutbyte mellan olika aktörer och fler aktiviteter. Det ska bli jättespännande att få arbeta inom nätverket och jag tar gärna emot förslag och idéer om hur vi kan göra Renare Mark än bättre.

Gusums bruk

Den 28 september 2009 arrangerade Renare Mark Öst ett studiebesök i Gusum. Vi var ca 30 personer som samlades i Folkets Hus i Gusum, för att få ta del av brukets historia och den förorenings-situation som nu råder. Representanter från kommuner, länsstyrelsen och konsultföretag fanns på plats. Dessutom var ett TV-team från Östnytt där för att rapportera om vad som är på gång i Gusum. För att se reportaget, se bifogad länk.

Byggnader och mark på och i närheten av bruksområdet är förorenade av metaller (främst koppar och zink) och organiska ämnen. Gusumån som rinner genom bruket har till viss del fyllts igen med massor för att industriverksamheten har varit i behov av mer mark. Det har visat sig att dessa massor är förorenade. Föroreningar har även påträffats under grundvattennivån och i Gusumån.

Valdemarsviks kommun har tagit beslut om hur mark, vatten och byggnader i anslutning till bruket skall åtgärdas. I ett första skede kommer de gamla industrilokalerna att rivas. Därefter skall schaktsa-nering av förorenad mark genomföras på utvalda områden.

Web-adressen för det inslag som sändes i Östnytt den 28/9:
http://svtplay.se/v/1707396/giftfabriken_ska_saneras

/TEXT OCH BILD EMMA GÅRDELÖF, RENARE MARK ÖST

Seminariefinal 2009

Seminarier Skälighet och riskvärdering den 26 november i Göteborg lockade 120 deltagare till den vackra Taube-salen - ett rum vars väggar är fyllda med motiv från visorna som han målat själv. Dagen bjöd på många intressanta föredrag om begreppen skälighet och riskvärdering; vad de omfattar och de olika perspektiv vi inom branschen hanterar dem ifrån.

Först ut var Helena Fürst, Naturvårdsverket som beskrev de vägledningarna som behandlar nämnda begrepp, efter henne kom Yvonne Andersson-Sköld, SGI som berättade om värdering av miljöaspekter genom en LCA-studie av odling av biobränslegrödor på förorenade områden. Efter en kort paus var det dags för Fredric Engelke, Structor att beskriva en riskvärderingsmetodik kallad AHP, Analytic Hierarchy Process, och hur den användes i ett skarpt projekt i Linköping. Efter det tog Joen Morales vid, miljöråd vid Miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt. Joen beskrev på temat skälighet, vem som har ansvar i olika situationer med några exempel. Efter en mycket god lunch avrundades föredragen med Åke Eriksson från Golder och Anna Paulsson från länsstyrelsen i Jönköping där Åke pratade riskvärdering ur beställarens synvinkel respektive Anna från länsstyrelsens synvinkel.

Dagen avslutades med en timmes debatt under ledning av Tomas Henrysson, Conviro. Dagens talare radade upp sig och tilldelades frågor, dels från Tomas, dels från publiken där de gemensamma ståndpunkter som framkom bland annat var att riskvärdering behövs och bör tillämpas bredare än idag och att transparens i värderingen är viktig.

/BERITH JUVONEN, KOORDINATOR

Det händer i nätverket

3 februari
Region Syd- Årsmöte

8 februari
Seminarium- Entreprenaden i fokus

10 mars
Region Väst- Årsmöte

23-24 mars
Värmötet i Norrköping

23 mars
Renare Marks Årsmöte i Norrköping

25 mars
Workshop i Norrköping-Förorenade Byggnader

Kurser & konferenser

Lakterer – miljöbedömning av förorenad jord, avfall och restprodukter SGI kurs 26 januari 2010 i Stockholm

Nationella seminariet om hydrogeologi och miljögeokemi – Norges geologiska undersökning bjuder till seminarium 2-3 februari 2010

Certifiering av provtagare – Tyréns och Ramböll har nya kurser:

2-3 mars 2010 Specialiseringskurs för provtagning av sediment och ytvatten
9-11 mars 2010 Specialiseringskurs för provtagning av jord och grundvatten
Även en allmän kurs med seminarium om certifiering av provtagare kommer hålla i februari.

Se Tyréns och Rambölls hemsidor för mer info.

Naturlig och stimulerad biologisk nedbrytning - processer och mikrobiologi – ATV seminarium i Danmark. 21 april.

Avslutningsvis vill Renare Mark passa på att önska alla medlemmar en riktigt
God jul & Gott nytt år!

